

Stensbæk Hede - Klimpeland

GeoSites er områder af international betydning for geologisk forskning og undervisning.

Mange lokaliteter i Danmark viser dele af historien om landskabets dannelse. Der er tidligere udpeget ca. 200 sådanne lokaliteter i Danmark som bør nyde en form for beskyttelse. (beskrivelser findes i bogen Geologisk Set, udgivet af SNS og Geografforlaget. I Danmark er der nu udpeget 38 GeoSites af international interesse fordelt på 12 temaer (se www.geosites.dk). Tema 11 omhandler jordbunde og klimper.

Stensbæk Hede, et areal på ca. 60 ha, dækker et helt unikt område med klimper.

I disse år pågår der en videnskabelig undersøgelse af klimperne, for at få et nærmere kendskab til hvornår og hvordan disse formationer er dannet. Det er Geografisk Institut Københavns Universitet der står for undersøgelseerne.

Foreløbige undersøgelser viser at klimperne er dannet i perioden for ca. 10.000 år siden og frem til for ca. 400 år siden.

En klimpe er en skålformet høj med sandaflejringer på toppen og på siderne.

Klimper består af mosejord med al udvaskning som vandstandsende lag. Derfor er klimperne våde på toppen.

Klimperne er dannet ved at sandet på det omkringliggende areal er blæst bort og de våde partier.

Undersøgelserne skal bl.a. vise hvordan vandet "arter" sig inde i klimpen i forbindelse med nedbør og fordampning.

Midt i klimpen er der ca. 70 cm ned til vandet og i yderområder, hvor der er pålejret sand er der ca. 150 cm ned til vandet.

Borer man i klimperne ser man den samme lagdeling på samtlige klimper. Sand og derefter tørve jord.

Bag klimperne mod syd ser man nordkanten af den dæksandsterrasse der strækker sig fra foden af Toftlund Bakkeø "Ballumbjerg" og her til området. Dæksandsterrassen er ca 4 meter tyk og dannet lige efter isafsmeltningen. Nord for Gelså ses Gram-Rødding Bakkeø der rejser sig 55 meter over havet.

Gelså Hedeslette ligger imellem disse to bakkeøer. Bakkeøerne er meget stejle erosionskrænter der står urørt af dyrkning og derfor endnu den dag i dag er meget stejle.

